

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدیریت نگهداری پیشگیرانه

بنای تاریخی

(همراه با نمرانه سالانه)

مؤلفان:

صفورا روحی

دکتر نیما ولی بیک

روحی، صفورا، ۱۳۷۱ -	سرشناسه
مدیریت نگهداری پیشگیرانه بناهای تاریخی (همراه با نمونه مطالعاتی) / مؤلفان صفورا روحی، نیما ولی‌بیگ.	عنوان و نام پدیدآور
اصفهان: جهاد دانشگاهی، واحد اصفهان، ۱۳۹۶.	مشخصات نشر
۲۳۶ص.: مصور، جدول، نمودار	مشخصات ظاهری
۹۷۸-۶۰۰-۳۱۸-۱۴۱-۰	شابک
فیا	وضعیت فهرست نویسی
ساختمان‌های تاریخی -- نگهداری و مرمت	موضوع
Historic buildings -- Conservation and restoration	موضوع
آثار تاریخی -- نگهداری و مرمت	موضوع
Antiquities-- Collection and preservation	موضوع
ولی‌بیگ، نیما، ۱۳۵۳ -	شناسه افزوده
جهاد دانشگاهی. واحد اصفهان	شناسه افزوده
Isfahan BranchJahad Daneshgahi	شناسه افزوده
TH۳۳۰۱/۹م۴ ۱۳۹۶	رده بندی کنگره
۶۹۰/۲۴	رده بندی دیویی
۴۷۱۹۵۹۱	شمار کتابخانه

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان
اصفهان - میدان اژدها، جنب شهرک شمالی دانشگاه اصفهان
تلفن: ۰۳۱ - ۳۶۶۸۰۰۶۲ - ۳۱۱
www.jahadbooks.ir

- تألیف: صفورا روحی - دکتر نیما ولی‌بیگ
- نوبت چاپ: اول
- تاریخ نشر: ۱۳۹۶
- تیراژ: ۳۰۰
- تعداد صفحات: ۲۳۶ / وزیری
- طراح جلد و صفحه آرا: محمدعلی نریمانی
- مدیر تولید: فرهاد رفیعیان
- قیمت:
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۸-۱۴۰-۰

مراکز پخش:

- **اصفهان:** (۱) انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان ۰۳۱-۳۶۶۸۰۰۶۲
- (۲) علم گستر سیاهان: ۰۳۱-۳۲۱۹۹۷۹
- (۳) پخش کتاب کیمیا، میدان شهدا خیابان کاوه بعد از میدان آبان کوی ولیعصر پلاک ۴۱۹ تلفن: ۳۴۴۸۰۲۸۵
- **تهران:** (۱) انتشارات جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی) تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۷۶۲۶
- (۲) کتابیران: ۰۲۱-۶۶۵۶۶۵۰۹
- (۳) دانشیران: ۰۲۱-۶۶۴۰۰۲۲۰

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام و یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

پیشگفتار نویسنده	۹
مقدمه	۱۱
فصل ۱: نگهداری و تعمیرات	۱۳
۱-۱- مقدمه‌ای بر نگهداری و تعمیرات	۱۳
۱-۲- تاریخچه نگهداری و تعمیرات	۱۴
۱-۲-۱- نسل اول	۱۴
۱-۲-۲- نسل دوم	۱۴
۱-۲-۳- نسل سوم	۱۵
۱-۳- اهداف نگهداری و تعمیرات	۱۵
۱-۴- محدودیت‌های نگهداری و تعمیرات	۱۸
۱-۵- چالش‌های نگهداری و تعمیرات	۱۹
۱-۶- راهبردهای نت	۲۰
۱-۶-۱- نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه	۲۰
۱-۶-۳- مقایسه نت پیشگیرانه و نت اصلاحی	۲۵
۱-۷- مراحل نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه	۲۵
۱-۸- اصول حیاتی مدیریت نت پیشگیرانه	۲۷
۱-۹- پرسش‌نامه مدیران برای ارزیابی برنامه نت پیشگیرانه	۲۸
۱-۱۰- آسیب‌ها در نت پیشگیرانه	۳۰
الف- حالت آسیب چیست؟	۳۰

۳۰.....	ب- چرا باید حالات آسیب را بررسی نمود؟
۳۱.....	۱-۱۱- دیاگرام تصمیم گیری نت پیشگیرانه.....
۳۳.....	گام‌های کلیدی پیاده سازی.....
۳۳.....	۱-۱۲- دستاوردهای نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه.....
۳۳.....	ایمنی و سلامت محیط زیستی بیش تر.....
۳۵.....	۱-۱۳- تکنیک‌های پایش وضعیت در نت پیشگیرانه.....
۳۶.....	۱-۱۳-۱- پایش وضعیت دینامیکی.....
۳۷.....	۱-۱۳-۲- پایش وضعیت شیمیایی.....
۳۹.....	۱-۱۳-۳- پایش وضعیت فیزیکی.....
۴۴.....	۱-۱۳-۴- پایش وضعیت دمایی.....
۴۷.....	نتیجه گیری.....

۴۹.....	فصل ۲: مبانی نظری و قواص مرتبط با محافظت پیشگیرانه.....
۴۹.....	۱-۲- مقدمه.....
۵۰.....	۲-۲- مبانی نظری مرمت در کوره‌ها توسعه یافته.....
۵۰.....	برنامه ریزی مرمت در کوره‌ها توسعه یافته.....
۵۱.....	فعالیت‌های علمی و عملی.....
۵۴.....	۲-۳- دیدگاه‌های مرتبط با محافظت پیشگیرانه.....
۵۵.....	الف- اوزن و بوله لودو:.....
۵۶.....	ب- جان راسکین (۱۹۰۰-۱۸۱۸).....
۶۰.....	ج- تری فارل (۱۹۳۸).....
۶۰.....	۲-۴- قطع نامه و مصوبه‌های بین المللی مرتبط با محافظت پیشگیرانه.....
۶۳.....	-تنوع فرهنگی و میراث فرهنگی.....
۶۷.....	-دستورالعمل‌هایی درمورد تحصیلات و آموزش در محافظت زمنیرانه‌ها وسایت‌ها (۱۹۹۳).....
۷۱.....	مصوبه دوازدهمین اجلاس عمومی ایکوموس در مکزیک، اکتبر ۱۹۹۹.....
۷۵.....	منشور ایکوموس ضوابطی برای محافظت و مرمت سازه‌های میراث معماری ۲-۳.....
۸۱.....	۲-۵- قطع‌نامه‌ها و مصوبه‌های داخلی در باب محافظت پیشگیرانه.....
۸۵.....	نتیجه گیری.....

۸۷.....	فصل ۳: نگهداری پیشگیرانه بر روی نمونه‌های مطالعاتی.....
۸۷.....	۱-۳- مقدمه.....
۸۸.....	۲-۳- مدیریت نگهداری پیشگیرانه در بناهای تاریخی.....
۸۹.....	۳-۳- الزامات مدیریت نگهداری پیشگیرانه در بناهای تاریخی.....
۸۹.....	۳-۳-۱- طبقه بندی اطلاعات.....
۹۰.....	۳-۳-۲- برنامه ریزی کلی.....

۹۲.....	۳-۳-۳- برنامه نگهداری پیشگیرانه
۹۳.....	۴-۳-۳- گروه اجرایی
۹۴.....	۵-۳-۳- کنترل هزینه و بودجه گذاری
۹۵.....	۶-۳-۳- کمیسیون محل
۹۶.....	۷-۳-۳- ارزش های مربوط به میراث فرهنگی
۹۸.....	۸-۳-۳- برنامه نگهداری پیشگیرانه کلیساها در غرب
۹۸.....	خلاصه
۱۰۳.....	۹-۳-۳- بررسی و چک لیست های نگهداری پیشگیرانه بناهای تاریخی در غرب
۱۲۰.....	۴-۳- بررسی نمونه های مطالعاتی
۱۲۰.....	۴-۳-۱- شناخت محله جلفا
۱۲۱.....	۴-۳- نقشه طرح - مصای اصفهان
۱۲۲.....	۵-۳- نقشه مطلق بندی شهر اصفهان
۱۲۴.....	۶-۳- نقشه محله ها - قدس سمران
۱۲۵.....	۷-۳- محدوده محله جلفا در نقش ۱۳۰۱ سید رضاخان
۱۲۹.....	۸-۳- نقشه جلفای اصفهان از آرمیناسیان
۱۳۰.....	۹-۳- نقشه محدوده جلفا
۱۳۰.....	۲-۴-۳- مطالعه و شناخت خانه سوکیاس
۱۳۰.....	تاریخچه بنا
۱۳۷.....	مداخلات محافظتی و مرمتی در خانه سوکیاس
۱۳۸.....	۱-۳- پلان طبقه همکف
۱۳۸.....	۲-۳- پلان طبقه اول
۱۳۹.....	۳-۳- برش طولی خانه سوکیاس
۱۴۰.....	۴-۳- نما-مقطع
۱۴۴.....	۳-۴-۳- مطالعه و شناخت سوکیاس ۲
۱۴۴.....	۵-۳- پلان سوکیاس ۲
۱۴۷.....	۴-۴-۳- مطالعه و شناخت خانه داوید
۱۵۶.....	آسیب شناسی خانه داوید
۱۵۷.....	۵-۳- تهیه برنامه مدیریت نگهداری پیشگیرانه بر روی نمونه های مطالعاتی
۱۵۸.....	۱-۵-۳- همکاری متخصصان
۱۵۹.....	۲-۵-۳- گروه محافظت
۱۶۰.....	۳-۵-۳- برنامه ریزی آینده
۱۶۵.....	۴-۵-۳- بررسی مقدماتی
۱۶۷.....	۵-۵-۳- فهرست سازی و مستندسازی
۱۶۸.....	۶-۵-۳- طبقه بندی گزارش
۱۶۹.....	۷-۵-۴- ساختار گزارش نویسی

۱۷۰	۳-۵-۸- آموزش
۱۷۰	۳-۵-۹- بررسی برای یافتن علل و عوامل آسیب‌ها
۱۷۲	۳-۵-۱۰- پایش وضعیت بر روی نمونه‌های مطالعاتی
۱۷۴	۳-۵-۱۱- شرایط بازرسی بر روی نمونه‌های مطالعاتی
۱۷۵	۳-۵-۱۲- پیاده سازی مرمت پیشگیرانه با برنامه ریزی
۱۷۶	۳-۵-۱۳- نظارت بر برنامه نگهداری
۱۷۷	۳-۵-۱۴- محافظت در برابر آتش سوزی
۱۸۰	۳-۵-۱۵- شناسایی عارضه‌ها بر روی نمونه‌های مطالعاتی
۲۰۴	۳-۵-۱۶- کاربرد تعمیرات برنامه ای برای خانه‌های داوید، سوکیاس ۲۱
۲۰۶	۳-۷- چک لیست ارائه شده برای خانه‌های داوید، سوکیاس ۲۱
۲۱۳	نتیجه گیری
۲۱۵	پیوست ۱: معرفی واژگان تخصصی

پیشگفتار نویسنده

علی‌رغم واه ر بناها و بافت‌های تاریخی و همچنین وجود فارغ‌التحصیلان، دانشجویان و کارشناسان علمی، محافظت بناها در کشور، در این زمینه با کمبود منابع علمی مواجه است. شیوه‌های محافظت و مرمت بناهای تاریخی همواره با چالش‌هایی مواجه است و علی‌رغم وجود مبانی و اصول و حتی تجارب فراوان در داخل و خارج از کشور، در بعضی مواقع در هنگام مواجهه با اثر، جهت انتخاب بهترین شیوه محافظتی تردیدهایی وجود دارد. بناها و بافت‌های تاریخی به دلایل گوناگون در معرض فرسودگی و زوال هستند. کالبد بنا در اثر عملکرد عوامل آسیب در معرض تهدید و نهایت زوال قرار دارد. جهت به تاخیر انداختن یا متوقف ساختن و یا پیشگیری این عوامل و تداوم کاربری آثار، راه محافظت پیشگیرانه وجود دارد.

فهرست اقدامات و فعالیت‌هایی که در طرح محافظت انجام می‌پذیرند و می‌تواند به عنوان یک چک لیست مورد استفاده قرار گیرد، که در ذیل به صورت خلاصه ارائه می‌گردد:

- ۱- ایجاد پست نگهبانی در محل
- ۲- حصارکشی و تعیین محدوده‌ی محافظتی اثر
- ۳- پاک‌سازی محوطه کارگاه و یا بنا و انتقال مواد زائد به خارج از آ
- ۴- جمع‌آوری و طبقه‌بندی مواد و مصالح ساختمانی بر جای مانده بر اثر تخریب یا کشف شده
- ۵- عایق‌بندی و پوشش موقت بنا
- ۶- استحکام بخشی موقت برای رفع خطر مانند شمع‌بندی، داربست و...
- ۷- کنترل و هدایت آب باران، برف، فاضلاب، ناودان‌ها

۸- نور پردازی محوطه

۹- محافظت موقت از تزئینات وابسته به بنا

۱۰- مسدود کردن موقت برخی روزنه‌های موجود بنا مانند نورگیرها، پنجره‌ها و غیره

۱۱- استفاده از شاهدهای گچی برای بررسی ترک‌ها

۱۲- سبک سازی و آزاد سازی بنا از ملحقات بی ارزش و آسیب رسان.

www.ketab.ir